

VIVEL Jaarverslag 2024

“Kort op de bal”

Inhoud

1	SAMENWERKEN WERKT	2
1.1	Vlaams Mantelzorgplan	2
1.2	Preventie	2
1.3	Events	3
1.4	Bereik	3
1.5	Uitwisselingssessies “tekorten in de zorg”	4
1.6	Succesvolle uitrol interprofessionele training doelgerichte zorg	4
1.7	OverHoop	5
1.8	Zorgzame Buurten	5
2	ZORGRADEN VERSTERKEN	6
2.1	Samenwerking VAPH, Opgroeien en Zorgraden versterkt zorglandschap	6
2.2	Ondersteuning goed bestuur	6
2.3	Traject Netwerkcompetente zorgraden	6
2.4	Sterkere samenwerking met lokale besturen	7
2.5	Werkgroep eerstelijnszone.be: versterking van digitale ondersteuning	7
2.6	Opleidingen	7
3	TOEKOMSTGERICHTE EERSTE LIJN	8
3.1	Een multi-stakeholder bestuursorgaan	8
3.2	VIVEL Academie: "Een leven lang leren loont."	8
3.3	Geïntegreerde zorg als toekomstvisie	9

1 SAMENWERKEN WERKT

We bouwen aan geïntegreerde zorg door het stimuleren en faciliteren van duurzame sector-overschrijdende samenwerking vanuit de eerste lijn, waarbij eerstelijnsactoren met de persoon en diens omgeving optimaal samenwerken.

1.1 Vlaams Mantelzorgplan

Met het Vlaams Mantelzorgplan zetten we in op meer (h)erkenning en ondersteuning van zo'n twee miljoen mantelzorgers in Vlaanderen. Vier projecten werden getrokken door de zes erkende mantelzorgverenigingen¹, onder coördinatie van het Vlaams Expertisepunt Mantelzorg (onderdeel van VIVEL) en met ondersteuning van partners uit Opgroeien, Werk, Jeugd, Geestelijke gezondheidszorg, Zorg en Welzijn.

We trapt op 31 januari 2024 de uitvoering van het plan af met de campagne #dahadikeffenodig. Het hele jaar liepen verschillende pilootprojecten en sensibiliseringsacties, werden tools ontwikkeld of verduurzaamd, en werden mantelzorgers op de radar gezet of ondersteund: in de brede samenleving, op de werkvloer, in het onderwijs, in zorg en welzijn. Vlaams minister van Welzijn Caroline Gennez benadrukte eind 2024 het belang van blijvende (h)erkenning en ondersteuning van mantelzorgers door het voorzien van extra middelen voor de periode januari 2025 tot juni 2026.

1.2 Preventie

In 2024 gaven we preventieve gezondheidszorg een boost met de lancering van:

- De Interprofessionele Training Gesprekken over gezonde leefstijl met aandacht voor de methodieken HALT2Diabetes en Bewegen Op Verwijzing, en vanaf eind 2024 ook valpreventie. In 5 piloterende eerstelijnszones ontdekten eerstelijnsprofessionals in een blended traject - bestaande uit een e-learning, factsheets, een workshop motivationele gespreksvoering met terugkoment - hoe ze leefstijl op een positieve manier ter sprake kunnen brengen, en hoe ze patiënten/cliënten kunnen motiveren tot gedragsverandering.
- Een e-learning en promovideo's rond de 'Onder 4 Ogen'-methodiek van Sensoa, waarmee zorgprofessionals handvaten krijgen om effectiever en opener te communiceren over seksuele gezondheid

Het succes van de IPT is te danken aan het sterke partnerschap met onder meer het Vlaams Instituut Gezond Leven, de Diabetes Liga, het Expertisecentrum Val- en fractuurpreventie Vlaanderen, de Gezondheidsmakers (voorheen Vlaamse Logo's), Sensoa en de nauwe samenwerking met het Vlaams Intermutualistisch College en de eerstelijnsberoepsgroepen in de klankbordgroep preventie.

---

¹ Coponcho, Mantelzorgnetwerk, Okra-zorgrecht, Onbegrensd, Samana, Steunpunt Mantelzorg

Als lid van de netwerkgroep Zorg & Welzijn van Partnerorganisatie Settinggericht Werken (PO OSW) bouwt VIVEL mee aan de brug tussen zorgraden, eerste lijn en de verschillende preventieactoren. Onder meer via de ontwikkeling van een themaoverstijgend leefstijlkader, de wegwijzer zorg & welzijn en de signaaltool.

1.3 Events

Op onze evenementen creëerden we inspirerende ontmoetingsmomenten waar netwerking, kennisdeling en samenwerking centraal staan.

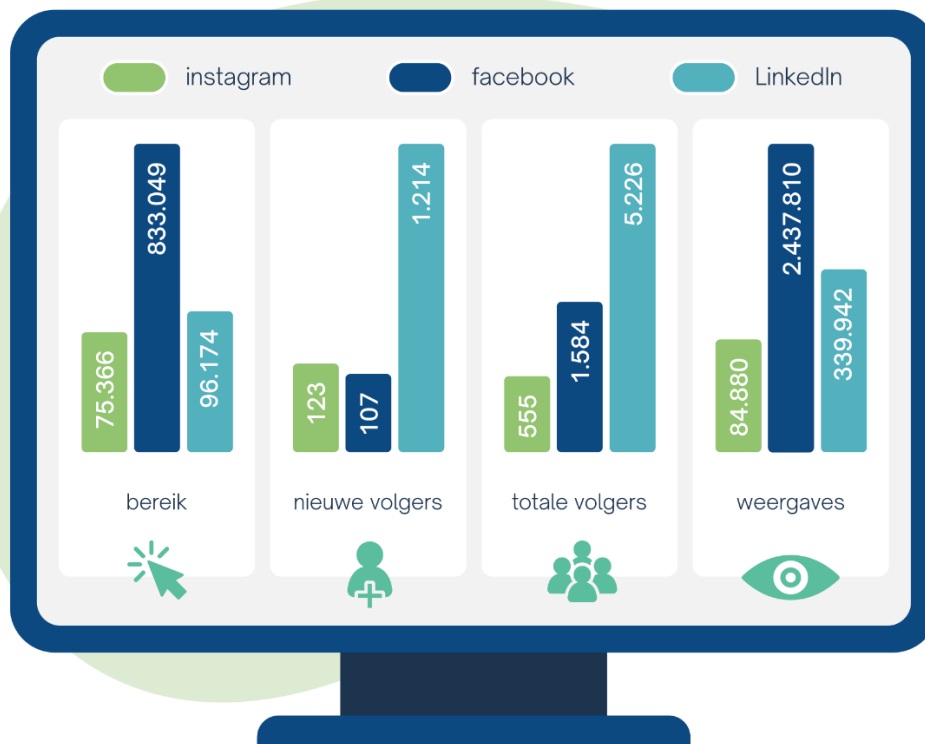
Op ‘VIVEL verbindt’ (24 september 2024) brachten we medewerkers, bestuursleden van zorgraden en partners samen voor een inspirerende dag rond samenwerking in de eerste lijn. Voormalig basketbalspeelster Ann Wauters gaf het startschot met een krachtige keynote over veerkracht, leiderschap en samenwerking. Deelnemers konden op de standenbeurs de werking van 35 organisaties ontdekken en verdiepten zich in thema’s zoals poolen van middelen en personeel, team- en zelfzorg en digitale en communicatieve kwetsbaarheid.

We organiseerden ook de studiedag ‘Zorgraden en lokale besturen samen aan de slag’ op 22 februari 2024. Via inspirerende toelichtingen, interactieve sessies en casusbesprekingen werd ingezet op kennisdeling, beleidsafstemming en projectmatig samenwerken om zo de eerste lijn lokaal te versterken.

We sloten in december het jaar af met de eerste editie van ons netwerkevent, waarbij we alle partners samenbrachten die samen met ons bouwen aan een sterke eerste lijn. Ook Caroline Gennez, Vlaams minister van Welzijn, Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen, benadrukte de meerwaarde van samenwerking in haar toespraak: “Echte verandering en impact bereiken we samen, door bruggen te slaan en kennis te delen.”

1.4 Bereik

Op de website van VIVEL zijn er meer bezoekers (+9.4%), die meer weergaves (+102.1%) genereren, meer downloads (+145.3%) en acties (+70%) uitvoeren en ook langer (gemiddeld 5 minuten +55%) op de website zitten dan in 2023.

Naast bovenstaande cijfers ontvingen we via LinkedIn 4.064 reacties, werden onze posts 82x gerepost en ontvingen we bij elkaar ruim 339.942 impressies.

1.5 Uitwisselingssessies “tekorten in de zorg”

We organiseren digitale uitwisselingssessies voor de zorggraden om in dialoog te gaan over de tekorten in de zorg. We creëerden in afstemming met het Departement Zorg en Domus Medica een platform voor uitwisseling, waar goede praktijken gedeeld kunnen worden en gezamenlijk gezocht kan worden naar oplossingen. Ook in 2025 zetten we deze sessies voort.

1.6 Succesvolle uitrol interprofessionele training doelgerichte zorg

In 2024 lanceerde VIVEL de interprofessionele training doelgerichte zorg, gericht op meer kwaliteit en continuïteit in zorg en ondersteuning. Het traject bood zorggraden drie modules aan, variërend van basis tot verdiepend, met de nadruk op samenwerken en het herkennen van maatschappelijke en sociale drempels.

De trainingen werden georganiseerd in interprofessionele groepen van 12 tot 17 deelnemers. Zorggraden konden flexibel kiezen welke modules en duur het beste bij hun noden pasten. Met enthousiasme maakten 24 zorggraden gebruik van dit aanbod. De trainingen werden positief onthaald en dragen bij aan het versterken van doelgerichte zorg in de

eerstelijnszone. Met deze realisatie bevestigt VIVEL zijn rol als partner in opleiding en ondersteuning, gericht op innovatie en duurzame samenwerkingen. Een evaluatie is voorzien mid 2025 in functie van verderzetting van dit project.

1.7 OverHoop

Het traject OverHoop, gecoördineerd door de Koning Boudewijnstichting, wil bijdragen aan meer bewustwording en houvast in de eerste lijn rond ingrijpende ervaringen in de kindertijd, en het ontwikkelingstrauma dat daarop kan volgen.

In 2024 werd een projectoproep gelanceerd met als doel interventies zo goed mogelijk af te stemmen op de noden van het terrein. De rol van de zorgraden is om een multidisciplinair klankbord en reflectie vanuit het brede netwerk van de eerstelijnszone te bieden. VIVEL staat als consortiumpartner mee in voor de inhoudelijke begeleiding van het initiatief, en ondersteunt de zorgraden door ze met elkaar te verbinden, en mee te denken over de verduurzaming.

Het OverHoop-initiatief werd tegelijk gelanceerd met de hervorming van de zorgraden, en bood zo een vliegende start aan de nieuwe samenwerking tussen de zorgraden, Opgroeien en VAPH. Bovendien is het project strategisch belangrijk voor het implementeren van geïntegreerde zorg in de praktijk.

1.8 Zorgzame Buurten

Over heel Vlaanderen en Brussel zetten 132 Zorgzame Buurten-projecten zich in om buurten te creëren waar jong en oud elkaar ondersteunen, en waar levenskwaliteit en toegankelijkheid centraal staan. Burgerparticipatie en samenwerking – zowel tussen sectoren als tussen informele en formele zorg – zijn daarbij essentieel.

VIVEL speelde een actieve rol als consortiumlid. We ontwikkelden een digitaal platform waar Zorgzame Buurten konden uitwisselen en ondersteunden een leernetwerk voor zorgraden en lokale besturen. Op het afsluitende symposium in april, waarbij werd teruggeblikt op twee jaar onderzoek en praktijkervaringen, begeleidden we inspirerende sessies over mantelzorg en de rol van de zorgraden binnen Zorgzame Buurten.

2 ZORGRADEN VERSTERKEN

Door het ondersteunen en versterken van de zorgraden zijn er gezonde en goed bestuurd structuren die deskundig en veerkrachtig kunnen inspelen op de huidige en toekomstige zorg- en ondersteuningsnoden.

2.1 Samenwerking VAPH, Opgroeien en Zorgraden versterkt zorglandschap

Een jaar na de hervorming van de zorgraden, goedgekeurd op 9 december 2023, zijn de resultaten van de samenwerking tussen VAPH, Opgroeien en zorgraden duidelijk zichtbaar. De vijf 'werven' die door het Departement Zorg werden opgezet, hebben geleid tot concrete verbeteringen. Belangrijke thema's zoals structurele betrokkenheid van partners, herziening van financiering en versterking van goed bestuur zijn met succes aangepakt.

VIVEL speelde een sleutelrol bij deze transitie. Het afgelopen jaar bood het programma Horizon ondersteuning aan zorgraden via webinars, opleidingen en consulten. Zo volgden meer dan 45 zorgraden een adviestraject rond goed bestuur.

Ook de structurele samenwerking met lokale besturen is versterkt. Inspirerende initiatieven, zoals de studiedagen, een druk bijgewoond webinar en wegwijzers, brachten zorgraden, VAPH en Opgroeien dichter bij elkaar. De eerste stappen naar een meer datagedreven aanpak die inspeelt op zowel Vlaamse als lokale noden werden hiermee gezet.

Deze gezamenlijke inspanningen hebben bijgedragen aan meer slagkrachtige zorgraden die klaar zijn voor de toekomst. VIVEL blijft, samen met zijn partners, een betrouwbare gids in dit proces van geïntegreerde zorg en ondersteuning.

2.2 Ondersteuning goed bestuur

VIVEL stond de zorgraden bij met raad en daad rond goed bestuur. Zo organiseerden we zowel individuele consulten (waarop wel 50 zorgraden intekenden) als groepsconsulten, en ondersteunden we door het organiseren van opleidingsdagen en webinars: rond financieel management, klachten en bestuurdersvergoedingen, voorbeeldstatuten...

2.3 Traject Netwerkcompetente zorgraden

Ook lanceerden we in het kader van het ondersteuningstraject Horizon een traject voor de verdere groei van netwerkcompetente zorgraden. Zo zetten we in op het verhogen van competenties rond stakeholdermanagement, omgaan met weerstand in relaties en het betrekken van het netwerk. Kortom, het inzetten van het zorgraadnetwerk als draaischijf om binnen de eerstelijnszone het verschil te maken. Dit traject wordt begeleid door een samenwerkingsverband van Hefboom, Arteveldehogeschool en WhoCares?!

Het leertraject start met een zelfreflectietool, opgevolgd door een basisaanbod van 4 online en 4 fysieke sessies. In 2024 bereiken we 52 zorgraden met het aanbod.

2.4 Sterkere samenwerking met lokale besturen

Zorgraden en lokale besturen werken steeds nauwer samen. VIVEL ondersteunde deze samenwerking door zorgraden te helpen bij het opstellen van een nieuw afsprakenkader met lokale besturen. Op 22 februari 2024 organiseerden we een studiedag met VVSG om zorgraden wegwijs te maken in de werking van lokale besturen. Na de verkiezingen van 2024 zetten we deze inspanningen verder, zodat nieuwe lokale mandatarissen goed geïnformeerd zijn over de rol van zorgraden en het belang van geïntegreerde zorg.

2.5 Werkgroep eerstelijnszone.be: versterking van digitale ondersteuning

Maandelijks overleg van een werkgroep onder leiding van VIVEL garandeert voortdurende updates en de gebruiksvriendelijkheid van de website. De werkgroep maakte ook een opleidingstraject om de zorgraden verder te professionaliseren in communicatie-competenties. Onder meer “hoe omgaan met pers”, “opmaak van webformulieren” en een kennis-en doesessie over “digitale en communicatieve kwetsbaarheid” zaten in het aanbod.

Via webmaster-mailings verbeterden we de ondersteuning van websitebeheerders. Voor nieuwe medewerkers bij de zorgraden werd een volledig opleidingsprogramma in de Academie opgemaakt. Dit wordt programma automatisch aangeboden aan elke nieuwe webmaster en bevat momenteel zeven modules.

2.6 Opleidingen

VIVEL organiseerde heel wat opleidingen. Er werden in 2024 door VIVEL 25 digitale en/of fysieke workshops, trainingen en bijeenkomsten georganiseerd. Goed voor 1.608 registraties. Het webinar ‘zorgraden, VAPH en Opgroeien slaan de handen in elkaar ‘ spant de kroon met 755 registraties. In onze Academie breidden we specifiek voor zorgraden het aanbod verder uit met zestien opleidingen. We boden cursussen aan rond stakeholdermanagement, netwerkcompetenties, en beleid maken in een netwerkorganisatie. Naast opleidingen lanceerden we ook enkele nieuwe toolboxes.

3 TOEKOMSTGERICHTE EERSTE LIJN

We ontwikkelen en promoten actief een toekomstgerichte visie op de optimale organisatie van zorg en ondersteuning, met als doel een veerkrachtige eerste lijn te creëren die de kern vormt van het zorg- en welzijnssysteem in Vlaanderen en Brussel.

3.1 Een multi-stakeholder bestuursorgaan

VIVEL gelooft dat de toekomst van zorg en welzijn thuis ligt en dat goede samenwerking tussen eerstelijnsactoren daartoe de sleutel is. Daarom fungeren we als een systeemfacilitator die het ecosysteem van de eerste lijn stroomlijnt en samenwerking stimuleert. Door knelpunten te identificeren en expertise te verbinden, dragen we bij aan een efficiëntere en effectievere zorgstructuur.

Daarnaast bouwen we kennis op over de werking van het systeem en delen we deze inzichten om het zorglandschap slimmer en sterker te maken.

- Als ambassadeur ondersteunt VIVEL zorggraden en eerstelijnsactoren en werken we samen met de overheid om samenwerking structureel rendabel te maken.
- Als inspirator zetten we in op samenwerking tussen alle betrokken partijen.
- Als architect ontwikkelen we en promoten we een visie op een toekomstbestendige eerste lijn.

De strategische focus ligt op geïntegreerde zorg, sterke zorggraden en een veerkrachtige eerste lijn in Vlaanderen en Brussel. In 2024 en 2025 zetten we in op het verder concretiseren en uitdragen van deze missie en visie. Door te investeren in een sterke eerste lijn bouwen we mee aan een duurzaam en toekomstgericht zorg- en welzijnssysteem. Ook werd in december 2023 de nieuwe samenstelling van de algemene vergadering en het bestuursorgaan van VIVEL goedgekeurd. In 2024 zijn we van start gegaan met een vernieuwde bestuurdersploeg.

3.2 VIVEL Academie: "Een leven lang leren loont."

De VIVEL Academie gaat verder dan alleen digitale opleidingen: elk traject vertrekt vanuit doel en doelgroep om kennis zo effectief mogelijk over te dragen. De academie blijft sterk groeien, met stijgende registraties en nieuwe partnerships om aan de toenemende vraag te voldoen.

Om in te spelen op de toenemende vraag, werden nieuwe partnerships gesmeed en voorbereidingen getroffen voor optimalisaties. Het leerplatform bleef cruciaal voor kennisdeling en ondersteuning op maat en tempo van de zorggraden, eerste lijn en team VIVEL. Met een focus op professionalisering lanceerden we vier interne opleidingen voor VIVEL-medewerkers, waaronder cursussen over GDPR en levenslang leren. Daarnaast ontwikkelden we vijf multidisciplinaire e-learnings voor de brede eerste lijn, zoals 'Veilig digitaal communiceren in de zorg'. Voor de zorggraden voegden we zestien opleidingen toe.

Dankzij co-creatie en klankbordgroepen bleef ons aanbod praktijkgericht en actueel. In samenwerking met de Academie voor de Eerste Lijn werden fundamenten gelegd voor duurzame opleidingsinitiatieven en werd een kwaliteitskader uitgewerkt. VIVEL werkt daarom aan een toekomstgerichte Academie voor de eerste lijn.

3.3 Geïntegreerde zorg als toekomstvisie

In 2024 startte VIVEL in samenwerking met het Departement Zorg een programmatische aanpak rond geïntegreerde zorg. Dit programma brengt verschillende initiatieven samen die bijdragen aan een naadloze zorgcontinuïteit, van preventie tot palliatieve zorg. De kick-off met het voltallige team introduceerde het regenboogmodel van dr. Pim Valentijn als referentiekader. Dit model helpt ons om zorg en welzijn beter op elkaar af te stemmen. In 2025 worden verdere stappen gezet, met interviews en verdiepende sessies om deze aanpak te versterken en breed uit te dragen in de eerstelijnszorg. Geïntegreerde zorg is dan ook de toekomst.